

UCHWAŁA NR XLV/238/2010
Rady Gminy Rytwiany
z dnia 26 maja 2010 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Szczeka

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427 z późn. zm.) oraz §10 ust. 2 pkt 2b Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. z 2008 r. Nr 38 poz. 220 z późn. zm.) Rada Gminy Rytwiany uchwala co następuje:

§1

Zatwierdza Plan Odnowy Miejscowości Szczeka przyjęty przez Zebranie Wiejskie uchwałą podjętą w dniu 14.01.2010 r.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Plan odnowy miejscowości Szczeka

1. Charakterystyka miejscowości

Geograficznie Szczeka położona jest w mezoregionie Niecka Połaniecka (Kondracki 1994). Usytuowana jest w południowo-wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie staszowskim. Szczeka znajduje się w obrębie Gminy Rytwiany, w południowo-wschodniej jej części. Zajmuje powierzchnię 1323 ha. Sąsiaduje z następującymi sołectwami: od zachodu – Kłoda, od północy – Rytwiany i Strzegomek, od wschodu – Strzegom. Południowa granica biegnie wzdłuż Gminy Osiek. Przez wieś, w granicy sołectwa, przepływa rzeka Czarna. Przez niewielki fragment sołectwa przebiega droga wojewódzka nr 764 relacji Staszów – Połaniec. Biegają tędy również dwie drogi powiatowe: 0837T relacji Rytwiany – Szczeka – Luszyca oraz droga nr 0854T relacji Szczeka – Kolonia Szczeka oraz linia kolejowa Staszów - Połaniec. Zagospodarowanie wsi, w głównej mierze, stanowi układ liniowy, ciągnący po obu stronach wspomnianych dróg powiatowych. Układ zabudowy wzdłuż drogi nr 0854T to tzw. Mała Szczeka.

Miejscowość liczyła w 1999 roku 449 osób, w 2009 roku było ich 433. Zagęszczenie ludności we wsi jest niewielkie i wynosi 0,3 osób/ha. Zliczono we wsi 105 budynków mieszkalnych (w tym 7 budynków niezamieszkałych).

Ryc.1. Mapa sołectw w Gminie Rytwiany

Dokładna data powstania wsi nie jest znana. Pierwsze wzmianki o Szczecie (dawniej Szczeka) pochodzą z dokumentów dotyczących lokacji Połańca, które zaginęły w czasie najazdu tatarskiego. Powtórne prawa lokacyjne z 1264 roku, nadane przez księcia Bolesława Wstydlivego, zezwalały wójtowi Połańca i mieszkańcom połanieckim korzystać z lasu szczecińskiego w zakresie wyrębu drzew na budowę domów, budynków gospodarczych oraz

wypasu bydła i świń. Zarówno Połaniec, jak i Szczeka oraz otaczające ją lasy położone były na terenach książęcych. W wyniku zjednoczenia ziem, po rozbiciu dzielnicowym, Szczeka stała się wsią królewską. Z czasem, lasy szczeckie oraz wieś oddane zostały w użytkowanie posiadaczom dóbr rytwiańskich. Szczeka była najprawdopodobniej zastawem za pożyczki, zaciągnięte przez, być może, samego króla u Rytwiańskich (pierwszych właścicieli Rytwian). Za czasów Zygmunta Augusta Szczeka ostatecznie włączona została do dóbr rytwiańskich. Mieszczanie połanieccy cały czas wnosili skargi i protesty (Wątroba 2008). Odtąd historia Szczeki nierozzerwalnie splata się z dziejami Rytwian. Właścicielami tych terenów byli przedstawiciele rodów magnackich: Kurozwęckich, Tęczyńskich, Opalińskich, Lubomirskich, Potockich oraz Radziwiłłów. Rytwiany były głównym ośrodkiem regionu, natomiast przyległe wioski, w tym Szczeka, rozwijały się w oparciu o nie.

2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

Powierzchnia lasu w sołectwie wynosi 857 ha i zajmuje 65 % powierzchni miejscowości. Są to drzewostany bardzo zróżnicowane pod względem wieku (do 40 lat i ponad 40 lat) i gatunków drzew. Wpływa to na ich wartość przyrodniczą, gospodarczą i rekreacyjną. Przeważają lasy sosnowe, z domieszką olchy. Niewielka powierzchnia lasów i gruntów Szczeki znajduje się w granicach Jeleniowsko – Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, utworzonego na podstawie rozporządzenia Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 29 października 2002 roku. Obejmuje on niewielki fragment zachodniej części sołectwa. Takie obszary wyznacza się by chronić atrakcyjne i wyróżniające się krajobrazowo tereny, o mało zniekształconym środowisku przyrodniczym. Obszary te są naturalnym korytarzami ekologicznymi dla zwierząt, zaś dla ludzi mogą być bazą aktywnej turystyki i wypoczynku. W Jeleniowsko – Staszowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu głównym celem jest ochrona zbiorowisk rolno-leśnych.

Na terenie sołectwa udokumentowano stanowiska rzadkich i chronionych roślin, objętych ochroną całkowitą: bluszcz pospolity (*Hedera helix*), paprotka zwyczajna (*Polypodium vulgare*), podgrzybek pasożytniczy (*Xerocomus parasiticus*), pomocnik baldaszkowy (*Chimaphila umbellata*), szmaciak gałęzisty (*Sparassis crispa*), tajeża jednostronna (*Goodyera repens*), wawrzynek wilczełyko (*Daphne mezereum*), widłak jałowcowaty (*Lycopodium annotinum*) (Skubera 2003).

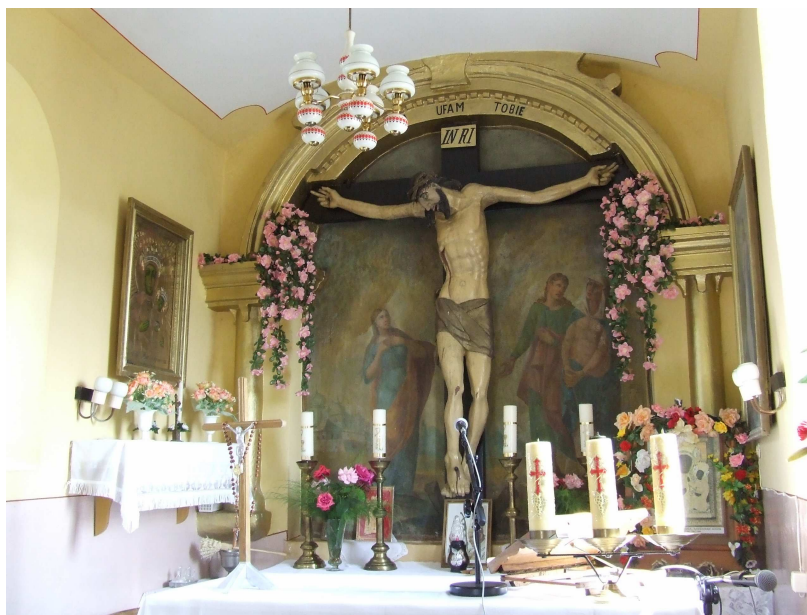

Fot.1. Tajęża jednostronna. Roślina umieszczona na Czerwonej Liście Roślin i Grzybów Polski (2006) w grupie gatunków wymierających na izolowanych stanowiskach, poza głównym obszarem występowania.

W Szczecinie znajduje się jeden obiekt cenny ze względów historycznych. Jest to budynek kaplicy. Historia świątyni, w której znajduje się zabytkowy krzyż, ma niejednorodną genezę. Według jednej, krzyż znajdujący się obecnie w kaplicy, miał być przyniesiony tu przez powódź. W miejscu gdzie osiadł, na pagórku, mieszkańcy wybudowali kaplicę. Druga z legend mówi, że krzyż przywieźli Szwedzi w czasie, gdy wojsko króla Karola XII ciągnęło z Krakowa w kierunku Lublina i Zawichostu. Były to czasy trwania wojny północnej (1701-1709). Sam król miał w nocy z 1 na 2 grudnia 1702 roku zanoć w Szczecinie. W towarzyszących mu taborach wiezony był zrabowany w jednym z kościołów krzyż, który z nieznanych powodów zakopano na niewielkim wzniesieniu we wsi. W czasie jednej z gwałtownych burz, krzyż został wymyty i odsłonięty. Mieszkańcy Szczeki w tym miejscu postawili kaplicę. Krzyż od tego czasu ma chronić okolice przed kataklizmami i klęskami. Obecnie wyremontowana i odbudowana kaplica jest miejscem niedzielnych mszy i nabożeństw.

Fot.2. Kaplica w Szczecze. Budynek tuż przed generalnym remontem i odbudową.

Fot.3. Zabytkowy krzyż w kaplicy

W Szczecze istniała karczma, powstała najprawdopodobniej na przełomie XVI – XVIII wieku. Od 1845 roku mieściła się w tym budynku szkołka wiejska, która działała jeszcze w latach II wojny światowej (Wątroba 2008). Obecnie, wyremontowany budynek dawnej szkoły stanowi własność prywatną i jest siedzibą Stowarzyszenia „LGR Świętokrzyski Karp”. Należy również dodać, iż na terenie sołectwa są wyznaczone dwie strefy archeologicznej ochrony biernej oraz zabytkowy obiekt archeologiczny wraz z otuliną – kopiec tzw. „pomnik Huberta” (1986).

Z Rytwian (drogą powiatową nr 0837T) a następnie w kierunku Strzegomia biegnie wyznaczona ścieżka rowerowa, oznaczona żółtym paskiem szlaku rowerowego. Jest to odcinek nieoznaczonego jeszcze Bursztynowego Szlaku Greenways, biegnącego przez całą Polskę wzdłuż doliny Wisły, przez Morawy na Węgry.

W zakresie ochrony zdrowia, mieszkańcy korzystają z usług Gminnego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Rytwianach.

W Szczecie działa świetlica wiejska z filią Gminnej Biblioteki Publicznej w Rytwianach. Świetlica i biblioteka mieszczą się w starym budynku strażnicy OSP i zajmują dwa pomieszczenia. Księgozbiór liczy 8 611 pozycji książkowych.

W Szczecie, od 1963 roku, działa jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej. Strażacy posiadają własną nową remizę (budowa rozpoczęła się w 1999 roku) oraz sprzęt bojowy (m.in. lekki samochód ratowniczo-gaśniczy, motopompę pożarniczą). Sale remizy są wykorzystywane również jako miejsca organizacji imprez okolicznościowych, wesel, itp.

W grudniu 2009 roku rozpoczęło działalność Stowarzyszenie „LGR Świętokrzyski Karp”. Celem stowarzyszenia jest wspieranie zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego oraz działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów zależnych od rybactwa.

Mieszkańcy Szczeki są zaopatrywani w wodę pochodzącą z ujęcia „Ruda”. Woda ta, pochodzenia czwartorzędowego występująca w piaskach i żwirach, zawiera zbyt duże ilości pierwiastków takich jak żelazo i mangan. Przekroczenia dotyczą również amoniaku. Surowa woda nie nadaje się do picia. Dodatkowo, woda ta zalega płytko i jest narażona, z uwagi na zbyt słabą izolację warstwami nieprzepuszczalnymi, na zanieczyszczenia antropogeniczne. System wodociągowy obsługiwany jest przez Gminny Zakład Komunalny w Rytwianach. Poniższe tabele prezentują zestawienie charakterystyki sieci wodociągowej oraz zużycie wody w Szczecie za 2007 rok w porównaniu do gminy jako całości.

<i>Sołectwo</i>	<i>Długość sieci wodociągowej [km]</i>	<i>Długość przyłączy wodociągowych [km]</i>	<i>Ilość przyłączy wodociągowych [szt.]</i>
Szczeka	8.5	2.3	83
Gmina Rytwiany	92.2	37.5	1498

<i>Sołectwo</i>	<i>Liczba mieszkańców</i>	<i>Roczne zużycie wody [tys.m³]</i>	<i>Zużycie wody na jednego mieszkańca [m³]</i>
Szczeka	433	9 800	22,6
Gmina Rytwiany	6 511	152 300	23,4

Szczeka posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć wodociągową (jedną z najdłuższych wśród sołectw w gminie), natomiast kanalizacja sanitarna jest w trakcie budowy. Planowany termin zakończenia projektu kanalizacji – 2010 rok. Tymczasem, gospodarka ściekowa w budynkach i gospodarstwach jest prowadzona w oparciu o gromadzenie ścieków w bezodpływowych zbiornikach. Zliczono ich w sołectwie 50.

Szczeka jest objęta systemem selektywnej zbiórki odpadów stałych. Każde gospodarstwo zostało zaopatrzone przez Gminny Zakład Komunalny w Rytwianach w plastikowe, odpowiednio oznaczone worki na odpady szklane, plastikowe i papierowe. Odpady zmieszane są zbierane do worków, w które mieszkańcy zaopatrują się we własnym zakresie. Wszystkie worki z odpadami są odbierane z posesji dwa razy w każdym miesiącu według ustalonego harmonogramu. Odpady zmieszane są przewożone na wysypisko „Pocieszka” w Staszowie, zaś odpady wysegregowane są odbierane przez dwie firmy EKOPOL-Ż Sp. z o.o. oraz INSPOT OLSZTYN Sp. z o.o., które jednocześnie zajmują się odzyskiem surowców wtórnych.

Szczeka nie posiada sieci rozdzielczej gazu. Mieszkańcy korzystają głównie z gazu bezprzewodowego (butle z gazem). Jednak, w 2004 przekazana została do eksploatacji magistrala gazowa Staszów – Połaniec. Miejscowości położone wzdłuż wybudowanej sieci gazowej: Rytwiany, Kłoda, Szczeka, Niedziałki, pozyskały doskonałe warunki do rozpoczęcia procedury inwestycyjnej, kompleksowego gazyfikowania swoich miejscowości.

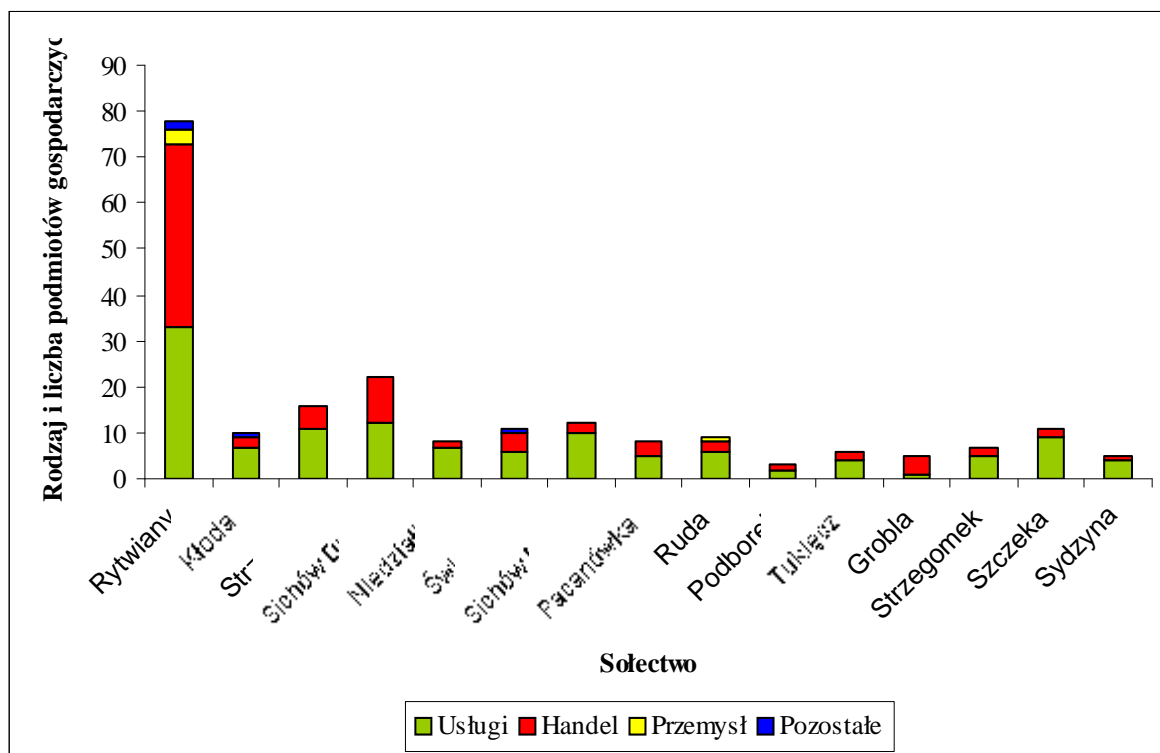
Miejscowość korzysta z ogólnokrajowej sieci energetycznej dwustronnymi liniami napowietrznymi.

Wskaźnik telefonizacji wsi wynosi 14% (2004). Abonenci są podłączeni do automatycznej centrali w Rytwianach. Dzięki telefonii komórkowej zniknął prawie całkowicie problem telefonizacji wsi. Coraz powszechniejszy staje się Internet.

Rolnictwo na terenie miejscowości, jest typowe dla Polski południowo – wschodniej i charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem i rozproszeniem, niewielką powierzchnią gospodarstw rolnych i niskotowarowością. Liczba gospodarstw we wsi wynosi 104. Przeważają gospodarstwa do 3 ha wielkości. Większych o powierzchni 5-10 ha jest w 21. W Szczecie występują jedne z lepszych gleb w gminie (III klasa bonitacyjna – gleby orne średnio dobre) - gleby brunatne i bielcowe oraz w przeważającej ilości gleby IV, V i VI klasy – gleby orne słabe i najslabsze. Uprawia się głównie zboża i ziemniaki, pomidory, ogórki i truskawki. Ogólna powierzchnia wszystkich użytków rolnych wynosi we wsi 429 ha; w tym: około 94 ha łąk i pastwisk, 320 ha gruntów ornych i 15 ha sadów. Sołectwo liczy 857 ha lasów. Dodatkowo, w sołectwie są tereny pod zalesienie.

Według *regonu 1998* było w Szczecze zarejestrowanych 8 podmiotów gospodarczych. Dziś jest 11 podmiotów, skupionych głównie w sektorze usług (wśród nich: usługi leśne, budowlane, murarstwo, nauka języków, itp.) oraz handel samochodami, sklep spożywczo-przemysłowy.

Ryc.2. Charakterystyka podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Rytwiany

3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości, w której będzie realizowana operacja

<i>Mocne strony miejscowości Szczeka</i>	<i>Słabe strony miejscowości Szczeka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - atrakcyjne położenie - walory przyrodnicze i krajobrazowe - bogata historia; zabytki - możliwości rozwoju terenów rekreacyjnych - stosunkowo dobra infrastruktura techniczna - stosunkowo dobrze rozwinięty sektor usług - dobre gleby (III klasa bonitacyjna) - wzrost świadomości ekologicznej; segregacja odpadów w gospodarstwach - Ochotnicza Straż Pożarna z zapleczem - prawie ukończona kanalizacja sanitarna sołectwa 	<ul style="list-style-type: none"> - bezrobocie - słaby stan i rozwój rolnictwa - brak placów zabaw dla dzieci, obiektów sportowych - słabo rozwinięta sieć dostępu do Internetu - niedostateczne warunki lokalowe świetlicy wiejskiej z filią biblioteki

- tereny pod zabudowę mieszkaniową - świetlica wiejska z filia biblioteki	
--	--

<i>Szanse rozwoju miejscowości Szczeka</i>	<i>Zagrożenia rozwoju miejscowości Szczeka</i>
- rozwój agroturystyki i turystyki rowerowej, pieszej - powstanie nowych miejsc pracy poza rolnictwem - promocja miejscowości - powstanie nowych terenów rekreacyjnych, sportowych (np. plac zabaw)	- pogłębiające się bezrobocie - emigracja ludzi młodych - niewykorzystanie szans związanych z rolnictwem - wykluczenie informatyczne - wzrost patologii społecznych

4. Obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców

Dziś Szczeka nie posiada jasno sprecyzowanego centrum. Można przyjąć, iż teren wokół strażnicy OSP pełni rolę nadrzędną w zagospodarowaniu przestrzennym miejscowości i jest ważny ze względów podtrzymywania więzi społecznych. Organizowane są tu uroczystości lokalne i rodzinne, imprezy okolicznościowe. Dodatkowo, planowana w pobliżu budowa budynku świetlicy wiejskiej i filii biblioteki gminnej wzmocni rolę tego obszaru i spowoduje, że będzie to najważniejszy obszar dla zaspokajania potrzeb społecznych mieszkańców. Plac zabaw dla dzieci, którego planowana lokalizacja będzie na przeciwko budynku strażnicy OSP, dodatkowo spełni zapotrzebowanie najmłodszych mieszkańców, jeśli chodzi o miejsce zabawy i rekreacji.

Literatura:

1. Kondracki Jerzy, 1994, Geografia Polski. Mezoregiony Fizyczno-Geograficzne, PWN Warszawa
2. Plan rozwoju lokalnego Gminy Rytwiany, 2004, Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego
3. Skubera Grzegorz, 2003, Roślinność lasów golejowskich. Staszowskie zeszyty popularno-naukowe, Stowarzyszenie Incjatywa Kulturalno-Oświatowa PROSPERO w Staszowie
4. Wątroba Henryk, 2008, Szum rytwiańskich jodeł, Świętokrzyskie Towarzystwo Regionalne, Zagnańsk – Warszawa

5. Opis planowanych zadań i przedsięwzięć na lata 2010 – 2016

LP	Nazwa zadania	Cel/przeznaczenie	Harmonogram realizacji							Szacunkowy koszt całkowity w zł	Źródło pozyskania
			2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016		
1	Budowa placu zabaw	Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich/ stworzenie miejsc rekreacyjnych dla dzieci	26000							26000	PROW
2	Remont dróg gminnych i dojazdowych wraz z modernizacją oświetlenia ulicznego	Rozwój lokalnej infrastruktury komunikacyjnej/poprawa dróg gminnych i dojazdowych, poprawa bezpieczeństwa publicznego, udostępnienie nowych terenów pod budownictwo i inwestycje		40000	40000	40000	40000	40000	50000	250000	Środki własne
3	Budowa nowego budynku dla świetlicy wiejskiej wraz z filią biblioteki gminnej	Zaspokajanie potrzeb kulturalnych społeczności/ rozbudowa świetlicy wiejskiej i filii biblioteki gminnej	200000	250000						450000	PROW
4	Budowa boiska sportowego	Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich/ stworzenie miejsc rekreacyjno-sportowych	40000	40000						80000	PROW

Użyte skróty:

PROW

-Program Rozwoju Obszarów Wiejskich